

AVTOMOBIL FARALARINI DIAGNOSTIKALASH

Soliyev Murodjon Xokimjon o'g'li

Fargona viloyati Oltiariq 2-son kasb-hunar maktabi

Ishlab chiqarish ta'lim ustasi

Annotatsiya: *Avtomobil faralarini yoritish texnologiyasini tekshirish texnologiyasi bo'yicha nazorat va diagnostika ishlarida me'yoriy hujjatlar talablarini amaliy qo'llash masalari ko'rib chiqiladi. Farlar va butlovchi qismlardagi yozuvlardagi belgilarga ko'ra, ish ijrochisi yorug'lik manbalarining parametrlari va konfiguratsiyasi bo'yicha kerakli ma'lumotlarni oladi.*

Kalit so'zlar: *past va uzoq nurli faralar, tuman chiroqlari, deşarj lampalar ("ksenon"), tuzatish moslamasi.*

Yo'l-transport hodisalarining umumiy sonidan muhim qismi (46% dan) qorong'ida sodir bo'ladi va bu baxtsiz hodisalarning oqibatlari va inson qurbonlari soni yorug'lik paytida sodir bo'lgan baxtsiz hodisalarning og'irligi va moddiy xarajatlaridan oshib ketadi. Yorug'lik nurlari yo'nalishini to'g'ri sozlash va fara lampalarini ishlab chiqaruvchilar tomonidan belgilangan o'rnatish yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha tegishli talablarni bajarishga yordam beradi.

So'nggi paytlarda avtomobil faralarining yorug'lik xususiyatlarini texnik reglament talablariga qarab tekshirishda, gaz deşarj lampalarini o'rnatish orqali dizayn o'zgarishi, yorug'lik manbalarining fotometriyasi bilan bog'liq texnik ekspluatatsiyaning eng qo'pol buzilishlari aniqlandi. "ksenon", shuningdek, faralarni turli xil qayta ishlash orqali faralarning dizayniga o'zgartirishlar kiritish (masalan, "o'ng qo'l" faralari, faralarning boshqa avtotransport vositalari va boshqa texnik xususiyatlarga ega, ya'ni:

- halogen lampalarni ishlatish uchun mo'ljallangan faralarga D dizaynidagi lampalar, ba'zan esa "ksenon" niqobi ostida-oq va ko'k yorug'lik spektriga ega lampalar, nurning fokuslanishi buzilgan;

- "ksenon" DC past nurli faralarini ("^Ghosh^" tipidagi faralarni) "bifara" niqobi ostida h4 uzoq nurli faralarning ishlashini istisno qilgan holda qayta jihozlash amalga oshiriladi, bu erda xuddi shu DC faralari ushbu faralarni yuqoriga, yuqori nurli yorug'lik oqimi darajasiga ko'tarish orqali uzoq nurli faralarni bajaradi;

- avtosalonlar, faralar burchagini qo'lda sozlashni istisno qilmasdan, pes tipidagi modulni o'rnatish orqali faralar yoritgichlarini qayta jihozlang.

EEM-48-1, EES talablari

76/56 (keyingi Evropa Ittifoqi qoidalariga qo'shimchalar bilan), shuningdek AQShda qo'llaniladigan fmvss -108 standarti (transport vositalarining xavfsizligi bo'yicha Federal standart) gaz deşarj lampalaridan foydalanishga faqat faralarni avtomatik tuzatish yordamida ruxsat beriladi.

Afsuski, avtoulavlarga xizmat ko'rsatish korxonalarida yuqorida aytib o'tilganlardan tashqari, faralar nurini oddiy tekshirish va sozlash ham belgilangan talablarni buzgan holda amalga oshiriladi. Bundan tashqari, u "PBX dizayniga o'zgartirish kiritish" deb hisoblanadi, agar:

- fara nuri mo'ljallanmagan yorug'lik manbalaridan keladi. Faralarning markirovkasiga ko'ra, u faradagi ramzlarni taqqoslash bilan aniqlanadi (faralar HC yoki DC, HR yoki DR, yoki HRC yoki DC\HR va boshqalar uchun mo'ljallangan). tipning konfiguratsiyasi va dizayniga qarab-simvolizm korpusda va (yoki) faralar oynasida ko'rsatilgan) apparat va vizual idrokdan foydalangan holda haqiqiy yorug'lik bilan (qarang. Ushbu materialga ilova);

- faralarni konvertatsiya qilish muvofiqlik sertifikatizatsiyasiz amalga oshirildi;

- gaz deşarjli lampalar bilan faralarni tuzatish qo'lda amalga oshiriladi va faradagi belgilar uning n tipidagi lampalar bilan ishlashini ko'rsatadi.

Avtomobil faralarining muvofiqligini, ishlashini va sozlanishini tekshirish bo'yicha nazorat-diagnostika ishlarining texnologik jihatlari Rossiya Federatsiyasi hukumatining 2010 yil 10 sentyabrdagi 7006-sonli qarori bilan qabul qilingan "g'ildirakli transport vositalarining xavfsizligi to'g'risida" gi texnik reglamentning 5-ilovasida keltirilgan. Berilgan me'yoriy hujjatga muvofiq quyidagi ta'riflar kiritiladi:

- "guruhlangan chiroqlar" - alohida yoritish (yorug'lik chiqaradigan) sirtlari, yorug'lik manbalari, ammo umumiy tanasi bo'lgan qurilmalar;

- "birlashtirilgan chiroqlar" - turli xil yoki bitta yorug'lik manbalariga ega, turli xil rejimlarda ishlaydigan, to'liq yoki qisman umumiy yoritish (yorug'lik chiqaradigan) sirtlari va umumiy korpusiga ega qurilmalar;

- "dr, DC, DCR tipidagi faralar" -D toifali uzoq DR nuri va yaqin DC nuri va 2 rejimli (yaqin va uzoq) DCR chiroqlari bo'lgan gaz chiqarish chiroqlari;

- "HR, HC, HCR tipidagi faralar" -uzoq HR va past hc nurlarining halogen manbalari bo'lgan faralar va halogen lampalar bilan 2 rejimli (past va uzoq) HCR nurlari;

- "r, C, CR tipidagi faralar" -uzoq R-nurli va past C-nurli faralar va akkor lampalar bilan 2-rejim (past va uzoq) CR-nurli faralar;

- "b tipidagi faralar" - tuman chiroqlari.

M, N va o toifali transport vositalarida yoritish va yorug'lik signalizatsiya qurilmalaridan foydalanish 1-jadval bilan tartibga solinadi.

Normativ hujjat quyidagi talablarni ham tartibga soladi.

Yorug'lik moslamalari diffuzerlarini yo'q qilish va yorilishga va yorug'lik moslamasi dizayniga qo'shimcha optik elementlarni (shu jumladan rangsiz yoki bo'yalgan optik qismlar va plyonkalarni) o'rnatishga yo'l qo'yilmaydi. Ushbu talab faralarning yorug'lik nurini ushbu texnik reglament talablariga muvofiq keltirish uchun tuzatish uchun mo'ljallangan optik elementlarga taalluqli emas.

Past va yuqori nurli faralar va tuman chiroqlari uchun shakli, rangi, o'lchami bir xil bo'lishi va joylashuvi nosimmetrik bo'lishi kerak.

JADVAL

1. Transport vositalarida tashqi yorug'lik moslamalari mavjudligiga qo'yiladigan talablar

3. Transport vositasida chap tomonga harakatlanadigan yo'llar uchun mo'ljallangan past nurli faralar o'rnatilmasligi kerak.

4. Uzoq nurli faralar bir vaqtning o'zida yoki juft bo'lib yoqilishi mumkin. Uzoq nurni past nurga o'tkazishda barcha uzoq nurli faralar bir vaqtning o'zida o'chirilishi kerak.

5. Kam nurli faralar uzoq nurli faralar bilan bir vaqtda yonib turishi mumkin. Biroq, gaz chiqaradigan yorug'lik manbalari bo'lgan past nurli faralar mavjud bo'lganda, uzoq nurli olov yoqilganda gaz chiqaradigan yorug'lik manbalari yonib turishi kerak.

6. Tuman chiroqlari uzoq va (yoki) past nurli faralarni yoqishdan qat'i nazar, yon chiroqlar yoqilganda yoqilishi kerak.

7. Yorug'lik manbai gaz chiqarish lampasi bo'lgan past nurli faralar farani tozalash moslamasi va ishlaydigan avtomatik burchakni sozlash moslamasi bilan jihozlangan bo'lishi kerak.

Ro'yxatdagi talablarni ta'minlash uchun xizmat ko'rsatish stantsiyasida, ATP va diagnostika stantsiyalarida faralarni tekshirish quyidagi texnologik ketma-ketlikka rioya qilishi kerak:

Avtomobilni postga o'rnatish (har ikki tomonga minimal Nishab bilan tekis platforma 3 daraja.), old g'ildiraklar "to'g'ri chiziqda harakatlanish" holatiga o'rnatilishi kerak.

Agar kerak bo'lsa, shinalar bosimini tekshiring va normal holatga keltiring. Shinalarning bosimi va o'lchamlari me'yorlari bo'yicha ma'lumotlar-ko'pincha haydovchining yon tomonidagi eshik ochilishidagi tokchada yoki qo'lqop qutisida yoki oddiy krika va zaxira g'ildirak ishlatilganda ko'rinadigan joylarda joylashgan umumiy shildda joylashgan.

Tashqi tekshiruv orqali faralarning holatini aniqlang. Fara diffuzerlari toza, chipsiz bo'lishi kerak (yoriqlarga ruxsat beriladi).

Dvigatel kapotini oching va yo'l tuvaliga nisbatan faralarning burchagini aniqlang. Nishab burchagi faralar korpusida yoki tananing old paneliga yopishtirilgan plastinkada alohida ko'rsatilgan. (Ba'zi mikroavtobuslar va ularga asoslangan avtoulavlarda faralar burchagi eshikning ochilishida joylashgan bo'lishi mumkin bo'lgan umumiy yorliqda qayd etilgan.)

Faralarning korpusi va (yoki) diffuzeridagi belgilarga ko'ra, uning to'liqligini ishlab chiqaruvchi tomonidan o'rnatilgan chiroqlarning tarkibi, past va uzoq nurli chiroqlarning ishlash tartibi bo'yicha aniqlang, tashqi yorug'lik moslamalarining nomi nurlanish rangi T. S. dagi qurilmalar soni T. S. da qurilmalarning mavjudligi. toifalarga qarab.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Avtomobillar texnik ekspluatatsiyasi. Sidiqnazarov Q.M. umumiy tahriri ostida, -T.: "Voris nashriyoti" 2008. -560 b
2. Ayukasova L.K. Osnovbi proektirovaniya stantsii texnicheskogo obslujivaniya legkovbix avtomobiley, -Orenburg, 2003, -65 s
3. Barovskix Yu.I. i dr. Avtomobillaming tuzilishi, texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash. Toshkent: «Mehnat», 2001 y.
4. Руководство по ремонту и обслуживанию. Инструкция по эксплуатации Magdiev SH.P. Rasulov H.A. Avtomobil va dvigatellarga texnik xizmat ko'rsatish, ta'mirlash. Toshkent, "ILM ZIYo" -2006 yil.